

БАРВІНОК

Журнал ЦК ЛКСМУ та Республіканської Ради
Всесоюзної піонерської організації
імені В. І. Леніна для школярів молодших класів

№ 7
ЛИПЕНЬ
1971

Малюнки О. ЖИВОТКОВА

Володимир КОЛОМІЄЦЬ

ЛИПЕНЬ ПОВЕН

Липень повен –
Меду келих.
Пийте повінь –
Сік веселок.

Злива хлипа
Через вінця...
Повен липень,
Аж перелився.

Хлопчаками
Ген по вишнях,
Мов шпаками,
Понависло.

Понависло,
Позахрясло.
Ряснопишно.
Пишнорясно.

Пахне хлібом
Ще й хміль повився.
Повен липень –
Аж по вінця!

Василь ЗАЄЦЬ

ПОМІЧНИК

Через поле навпростець
Поспішає вітерець.
Він обличчя в пору жнив
Комбайнерам остудив.
Чуб поправив трактористу,
Той аж пісню голосисту
Затягнув серед полів, –
Покотив луною спів.
Чабанам вітрисько вчасно
Розпалив багаття ясно,
Потім юшку гаряченьку
Остудив їм помаленьку.
Так полями навпростець
І мандрує вітерець,
Він давно вже чути звик
Гарне слово:
– Помічник!

Ганна ЧУБАЧ

Я БЕРУ СВОЄ ВІДЕРЦЕ

Я беру своє відерце
І біжу мерщій по воду,
Бо чекають на городі
Помідори й огірки.
Цілу ніч вони не спали –
Раннє сонце виглядали.
Хочуть їсти, хочуть пити,
Та не вміють говорити.

Ні очей, ні вух не мають,
Та мене вони впізнають.
Їх щоранку напуваю,
Їм я пісеньку співаю.
Помідори червоніють,
Бо подякувать не вміють.
А зелені огірки
Тулять листя до руки.

Дмитро ЧЕРЕДНИЧЕНКО

Малюнки А. ЛЕВИЧА

МІЙ ДРУГ БІЛИЙ ЧАЇЧ

Ми з татом спускали на воду пароплава. І ще багато-багато людей було — усі, хто робив його.

Поставили ми пароплава на котки. І поїхав він, як на самокаті, у самісінький Дніпро.

Назліталися білі чайки, здоровкаються до пароплава та радіють:

— От буде тепер із ким купатися.

А пароплав плюснувся у Дніпро, студена вода йому боки лоскоче, він аж підскакує:

— Хо-о-ох, холодна вода, хо-о-ох, холодна вода...

А тоді білим дзьобом:

—Хлюп-хлюп-сьорб, хлюп-хлюп-сьорб...

— Не бійся, не бійся, — кажуть йому білі чайки. Взяли вони білого пароплава за руки та й повели на бистрінь.

— У-у-у-у-у, яка глибина! — закричав пароплав.

— У-у-у-у-у!.. — став посеред Дніпра, оглянувся навкруги. І не стало пароплава.

Став білий Чаїч.

— У-у-у-у-у, яка глибина, — загудів білий Чаїч. — У-у-у-у-у!

А чайки навколо білого Чаїча білий танок захороводили:

Ходи, Чаїчу,
Білий княжичу,
До нашої зграї
Та й полетимо
Синьою дорогою
По ясному краю,
Та й полетимо
Світ звеселимо,
По морю погуляємо,
Діток покатаємо.

Прибув білий Чаїч до крутого берега та й питає:

— А хто тут син того, що робив пароплав?

— Я-а-а, — обзиваюся, — і друзі мої.

— Ану, клич своїх друзів та сідайте на мої крилята.

Несе мене білий Чаїч і друзів моїх на крилах білих:

А світ такий синій,
А світ такий ясний,
А світ такий гарний.

А навколо білі чайки пісень співають та од берега од крутого, од татка мого і од татків друзів моїх білі вітання приносять.

Несе мене білий Чаїч і друзів моїх на крилах білих:

А світ такий синій,
А світ такий ясний,
А світ такий гарний.

Едуард АВАКЯН

РАВЛИК

Равлик, равлик-слимачок
Вліз до схову – і мовчок...
На плечах ти носиш дім,
То, як сидень, спиш у нім.
Грім чи сонце – далебі,
Равле, байдуже тобі.
Озирнися на всі боки:
Пада камінь, б'ють потоки...
А у тебе, слимака,
Гарна хатка, – та ламка.
Тож вилазь ти на доріжку,
Витикай на голові
Дві свої антени-ріжки:
Вісті дальніх гір лови.
Гомін слухай на путі, –
І не будеш в самоті.

Малюнки Ю. КРИГИ

Х. ГЮЛЬНАЗАРЯН

У САДКУ

Малюнок Н. КОСТЕНКО

Батько копав землю в садку. На мить лопата зблискувала під сонячним промінням і знов занурювалася в землю.

Ара стежив за роботою. Тато копав так легко!

«Невже я не зможу копати?» — думав Ара.

— Кототе, як ти думаєш, зможу я копати? — спитав він. Котот не чув. Він саме стежив за курми, які клювали черв'яків, що виповзли з землі.

— Тату, можна мені копати землю? — спитав Ара.

— Ти ще малий, — відповів батько.

— Ні, не малий. Це лялька Цогік мала, а я вже великий, — заперечив Ара.

— Ні, Аро, це тобі буде важко.

— Еге, важко. Що тут важкого? Раз — і лопата йде в землю!

Батько засміявся:

— Ану, йди спробуй!

«Добре тобі казати «йди», — подумав Ара, — коли на дорозі лежать такі брили землі». Але він пішов. Якісь вони чудернацькі, ці брили. Здається, наче міцні, але як поставиш на них ногу — одразу розсипаються.

Ара став на велику брилу. Брила розсипалася.

— Ой, я впав! — гукнув він.

Котот радісно загавкав і побіг до нього. Йому здавалося, що Ара грається.

Підійшов батько.

— Отже, хочеш копати? — спитав він.

— Хочу! — твердо відповів Ара.

— Тоді бери лопату.

Ара спробував узяти лопату й не міг: було дуже важко. Батько сам підняв лопату й сказав:

— Ану стань на неї.

Ара, міцно тримаючись за ручку, став на лопату.

— Натискай, — сказав батько.

— Я ж натискаю, тату.

— Іде в землю?

— Ні, не йде.

— Бачиш, я ж казав — не зможеш. Це тяжка праця: щоб копати землю, треба бути дужим, а щоб бути дужим, треба вирости.

— Що ж мені робити? — засмутився Ара.

— Знайдемо для тебе роботу! — усміхаючись, сказав батько. — Он біля паркану стоїть відро. Бачиш?

— Бачу.

— У відрі вапняна вода й щітка. Вапняною водою треба пообмазувати стовбури яблунь, щоб не було гусені. Зумієш?

— Зумію! — зрадів Ара.

— Ну, починай!

— До якої височини обмазувати, тату?

— До височини твого носа. Та гляди ж, носа не обляпай!

Ара побіг до відра й почав ретельно обмазувати стовбур першої яблуні.

Котот гасав навколо, а хлопчик сердився на нього:

— Не заважай, Кототе! Це ж робота. Щоб працювати, треба бути дужим, а щоб бути дужим, треба вирости. Ти ще малий, Кототе!

ВІРМЕНСЬКІ ЗАГАДКИ

Без кінця, без краю нива,
Та на ній не вжати жнива:
Лиш каміння золоте
Уночі на ній росте.
(Небо і зорі)

Хоч ніг не має — біжить, гуляє;
Не має рота — а все ковтає.
(Ріка)

Що воно за дивна річ:
На гіллі маленька піч,
В ній, мов намистинки,
Жевріють жаринки.
(Гранат)

На одному на припоні
Табун коней. Що за коні?
(Виноградне гроно)

Перами сіють, очима збирають,
Розумом добре зерно пожинають.
(Письмо й читання)

Переклали з вірменської В. Кочевський, М. Пригара та О. Пархоменко.

Марія ЧЕПУРНА

Малюнок Л. ГАРМИЗИ

ЛИПКА-ЛІКАРКА

Вкрилась липка літом
Золотистим цвітом,
Повіва в кімнату
Ніжним ароматом,
А в кімнаті Люда, –
В дівчинки застуда.
Коли чує – в шибку
Диха медом липка:
«Дам тобі я квіти,
Будеш чай з них пити.
Не журися, Людо!
Проженем простуду!»

Олександр ПАРХОМЕНКО

ЦВІТ МОРЕЛІ

Малюнок М. КОМПАНЦЯ

Це хороше, коли в тебе є менший брат... Коли є старший — також непогано, але менший — краще. Старшому треба коритися, а з меншим навпаки: заступатися треба, помагати, наставляти. Одне слово, бути старшим братом.

Я старший брат. І я дуже розсердився на бабу Валю за Юрася. Юрась — мій менший брат, а баба Валя — наша сусідка. Ми живемо в одному домі. А дім наш, хоч і недалеко від центра міста, стоїть над яром. У яру росте глід, і ми граємо там у розвідників. Між домом і яром — садок не садок, квітник не квітник: сусіди посадили дерева, щовесни сіють квіти. Коли все зацвіте — дуже гарно. А баба Валя ще сіє огірки, буряки та іншу петрушку. А ще в неї росте мореля. Власне, «росла».

Її було видно з наших вікон.

Я сидів на своєму постійному місці біля столу і розв'язував задачі. Була вже не зима і ще не справжня весна: сніг розтав, але весняне тепло не приходило. Дерева стояли голі, гойдали вітер на чорному вітті, підставляли набряклі бруньки не дуже щедрому сонцю. Одірвавшись од математики, я підступив до вікна. Глянув — і на хвилю отетерів від радісного здивування: між чорних дерев спалахнуло блідо-рожеве вогнище! Спалахнуло й застигло, знявши вгору довгі язики. То зацвіла мореля! Та як!.. Диво!

Дома, крім мене й Юрася, нікого не було. Юрась сидів на підлозі й будував із кубиків гараж для пожежної машини.

Я перервав його роботу:

— Юрасю!

— Що?

— Ходи сюди!

— Не хочу.

— Щось покажу!..

Юрась підійшов. І я показав на морелю... Аби ви бачили, як побільшали його очі! Як заскакав він на місці й заплескав у долоньки! Для нього то було у сто разів більше диво, ніж для мене. І в сто разів більша радість. Він тут же заблагав:

— Я піду погуляти... Можна?..

Коли нема дома мами й тата, я мушу простежити, щоб Юрась як слід взувся, одягнувся, не простудився. Бо він малий, йому нема й п'яти. А я — старший брат!

Власноручно одягнув Юрася. Хай іде. Хай зблизька порадіє цвітові морелі. Я й сам би пішов разом з ним, але у мене уроків! Ще раз глянув крізь вікно на квітуче деревце й пішов до столу. Невдовзі тривожно й знервовано задзеленчав дзвоник. Я відчинив. До квартири з плачами і квітучою гілкою морелі проплентав Юрась. Що сталося?.. Чого рюмсаєш?.. А гілка звідки?..

— Виламав? — погрозливо витріщився я на Юрася.

Він був байдужий до погрози. Він плакав:

— Вона сама відламалася...

— Сама? — ще суворіше допитував я меншого брата.

— Баба Валя...

— Що баба Валя?

— Зрубала море-е-елю!..

— Зрубала морелю?

— І кинула в я-а-ар...

Аж тепер до мене дійшло. І мені зробилося сумно. І жаль Юрася. І я дуже розсердився на бабу Валю, — і за себе, і за нього, і за всіх.

Я вискочив надвір. Баба Валя загрібала листя на грядці. Велика, сіра — у довгому брудному плащі, підперезана поясом. Я на неї налетів, мов гедзь:

— Нащо морелю зрубали?

— А ти мені що за спрос? — одказала баба, ледве удостоюючи мене поглядом.

— Та ви... ви... — не тямився я од злості. — Вона розквітла, а ви...

— А я зрубала, бо яка з неї користь? Тільки городину глушить.

То правда, плоди на морелі родили дрібні, мов терен, і такі ж терпкі. Але ж хіба це головне!.. Вона ж щороку зацвітала перша-найперша! Зацвітала враз, ніби спалахувала!.. Перша-найперша дарувала людям красу!

— Та як ви сміли! — трохи не з кулаками насідав я на бабу.

— Брись! — мов на кошеня, спокійно брискнула баба. — Чи ти її садив? — І, ніби мене зовсім не було, одвернулася й давай знову колупатися на грядці.

Я трохи не заревів, як наш Юрась.

Увечері тато сказав:

— Баба Валя корислива. А корисливі люди сліпі до краси.

На другий день ми поїхали на птичий базар. То він так тільки зветься, а насправді там продається що завгодно. І купили аж три морельові саджанці. І посадили. І я садив, і тато, і Юрась.

Ближче до яру і далі бабиних вікон... Хай тепер скаже, що не я садив!..

Юрась допитувався:

— А вони зацвітуть?

— Неодмінно!

— А скоро?

— Скоро! — запевнив я молодшого брата.

В усіх-усіх республіках друзі є у нас

ВІРМЕНІЯ

Коли ми чуємо слово «Вірменія» — перед нашими очима встають руді, випалені сонцем гірські пасма і захмарне чоло Арарата, блакитне озеро Севан і швидкоплинні, ревучі ріки. Славна Вірменія і своїми садами та виноградними долинами, на яких безсонними вартовими стоять тополі, схожі на наші українські...

Віки і тисячоліття прогримотіли над цією землею. Її народ пригнічували чужі і «свої» пани, душили все волелюбне і світле.

Нове щасливе життя дав вірменському народові пролетарський Жовтень. І сьогодні Радянська Вірменія живе і промениться, відроджена, прекрасна і молода.

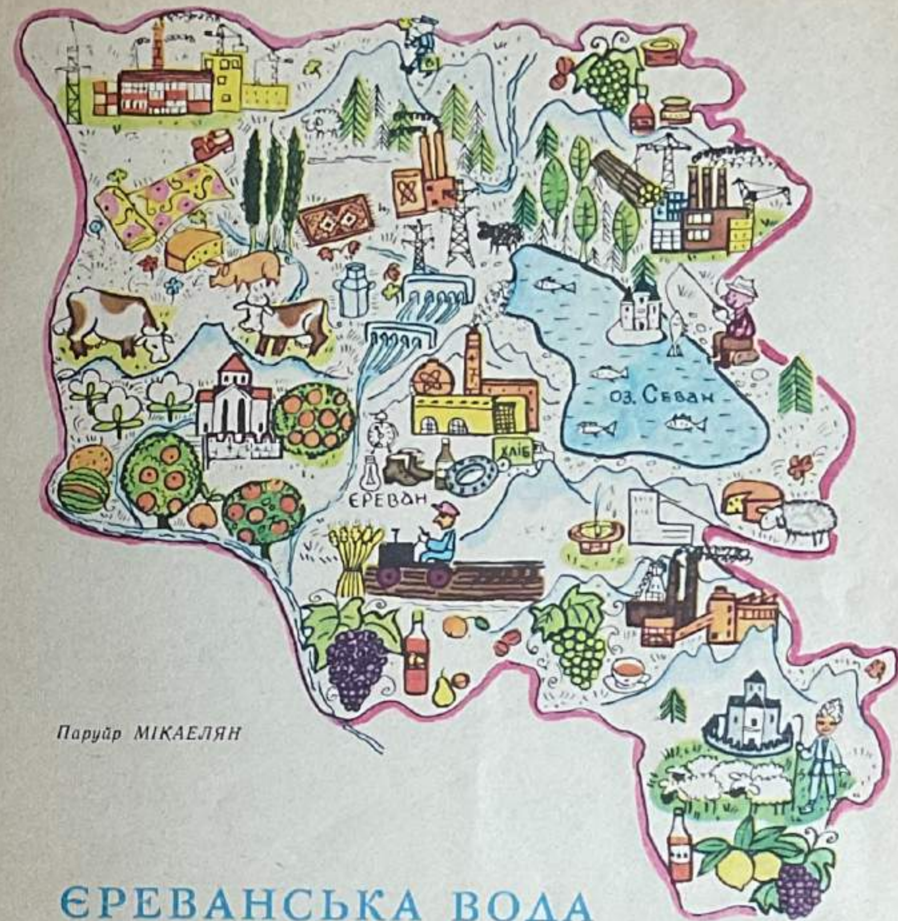
Вірменія — найменша за територією республіка Радянського Союзу, а які богатирські діла творить її талановитий, роботящий народ у вільній родині народів-братів!

Вірменія відома в світі не тільки своїм солодким виноградом, а й своєю дзвінкою міддю, прозорою цілющою водою, розумними машинами і приладами, сміливими відкриттями вчених, неповторними пам'ятниками старовини й сучасності, прекрасними піснями, книгами, картинами.

До вірменської столиці — Єревана — їдуть по трудовий досвід і просто в гості з усіх радянських республік, з усього світу.

В Єревані є широка і світла Київська вулиця, названа так на честь багаторічного соціалістичного змагання між столицями України й Вірменії, а кияни й собі назвали одну із вулиць міста Єреванською.

Для вірменських жовтенят видається журнал «Ластівка». І от вірменська «Ластівка» прилетіла до українського «Барвінка».

Паруйр МІКАЕЛЯН

ЄРЕВАНСЬКА ВОДА

У тебе влітку, Єреване,
Дошкульне сонце невблаганне..
Напікся брук, мовчать птахи,
Жаровнями пашать дахи.
Не сміє вітерець дихнуть,
А люди йдуть, а люди — йдуть!
Надворі спека! Не біда!
Їх жде на вулицях вода —
Дзвінкоджерельна, крижана,—

Цівки прозорі вигина...
Ковтни її разок чи два —
Відчуєш — сила прибува.
Аж бадьорішає хода,
Коли з фонтанів б'є вода.
Зеленогірна сторона
Кипить джерелами до дна,—
І в дзюркотливій тій водиці
Вся спека може утопиться.

Малюнки Г. ТУЛЬЧЕВСЬКОЇ

Ваагн ГРИГОРЯН

Малюнок В. ЛЕГКОБИТА

ЩО СТАЛОСЬ, КОЛИ ПОРОСЯ ПРОКОВТНУЛО БУКВАР

Це дуже давня історія, настільки давня, що, мабуть, ніхто й не пам'ятає, коли вона приключилася. Тихо й мирно жили собі тварини, але у них було превелике горе: їхні діти байдикували, вчитися й працювати ніяк не хотіли.

Більше за всіх мучилися батьки віслюка: такого ледацюги, як він, світ білий не знав. Цілими днями десь блукав та вибрикував.

Довго думали-гадали віслюкові батьки і вирішили віддати нерозумного сина в школярі. Не дивуйтеся: в той час тварини ходили до школи.

Тато віслюка обійшов гори й долини, але таки дістав букваря. Вручив синові книжку, довго вмовляв, наставляв його і нарешті послав до школи.

Зажурений і понурий тюпав віслюк і в дорозі зустрівся з козликом.

— Віслюче, гей, віслюче! Куди це ти чимчикуєш? — питає козлик.

— До школи, — простогнав віслюк.

Козлик аж зблід: він був таким же ледарем, і козел з козою теж збиралися послати його восени до школи.

— А що робитимеш у тій школі? — несміливо запитав козлик.

— Літери вивчатиму, — крізь сльози видавив віслюк.

— Літери? — здивувалося козенятко. — А ти хіба не можеш їх з'їсти?

— Не знаю, — віслюк аж заплакав од горя. — Та ось вони. Хочеш — покажу?

— Не треба, — затнувся козлик: йому раптом здалося, що літери схожі на вовків.

Але козеня було таки ж хоробре і вирішило допомогти у скруті товаришеві, що занепав духом. Воно сіло поряд з віслюком — і обоє заплакали... Тоді віслюки ще не трубили, наче в трубу, а козенята не мекали.

Сидять віслюк з козликом посеред дороги, похнюпивши голови, — коли це йдуть теличка, порося, гусеня та інші малі нероби.

— Що сталося? Чому плачете? — питають.

— Я маю до школи йти, — слізно вимовив віслюк.

— Йому треба літери вивчати, — додав козлик.

— А багато тих літер? — звернулися до плаксіїв теличка, порося, гусеня та інші малі ледарі.

— Тридцять дев'ять штук, * — простогнав віслюченко.

— Гм, тридцять дев'ять жолудів я б з'їв, — сказав підсвинок, але тридцять дев'ять літер — багатенько.

— Тридцять дев'ять жирненьких черв'ячків з'їсти значно смачніше, — сказав гусачок.

— Хочете, я тридцять дев'ять разів пробіжу навколо поля, — запропонувала теличка: вона щиро хотіла розважити друзів.

Подумали ледарі, подумали і вирішили допомогти товаришам: адже ніхто з них краще за віслюка не міг вибрикувати на полі і ніхто не буцався ріжками так, як козлик.

— А де вони... ці літери? — спитало гусеня.

— Ось тут, — сказав віслюк, — хочеш розгорну книжку?

— Не треба! — в один голос закричали ледацюваті приятелі, а щоб не виказати свого переляку — удали, що їм треба негайно бігти далі.

— Хай розгорне, — наважилося порося, що сподівалося все-таки найти в букварі жолуді.

Віслюк обережно розкрив букваря, а інші стали позаду: якщо раптом літери накинуться на них — можна втекти. Але літери й не думали нападати.

— Я одну літеру вивчу-таки, — зітхнула теличка: треба ж якось зарадити лихові товаришів.

— А я що, гірший? Я також одну вивчу, — згодився малий гусачок, — на одного черв'ячка менше з'їм, але допоможу друзям.

— А я... я... весь буквар проковтну, — запропонувало порося. — Жолуді, звісно, смачніші, але нічого, заради товариства ковтну.

Нарешті, кожен з ледарів вивчив по одній літері, порося наостанок проковтнуло букваря, і всі нероби дружно побігли в поле гуляти. Гуляли, поки сонце сховалося за небокрай, а ввечері пішли до віслюкового дому відповідати вивчений урок.

— Іа! Іа! — протягнув віслюк, який тільки літеру І вивчив.

— У мене хороший, розумний синок, — сказала віслючиха-мати. — А інші чому навчилися?

— Ме-ме! — замекав козлик.

— Га! Га! — задерши голову, загелготів гусачок.

— Бе-е! — заревла теличка.

— Хро! Хро! — хрипло захрокало порося: від букваря дерло йому в горлі...

Кожен з цих лайдаків вимовив одну завчену літеру, — а більше вони нічогісінько не могли вивчити: порося уже проковтнуло буквар.

І скільки їх потім не питали, — вони знай повторювали те саме:

— Іа! Іа! — трубив віслюк.

— Ме-е! — мекав козлик.

— Га! Га! — гелготів гусачок.

— Бе-е! — ревіла теличка.

— Хро-хро! — хрокало порося.

І так все це продовжується й понині.

---

* У вірменській абетці 39 літер.

Едуард АВАКЯН

РАВЛИК

Равлик, равлик-слимачок
Вліз до схову — і мовчок...
На плечах ти носиш дім,
То, як сидень, спиш у нім.
Грім чи сонце — далебі,
Равле, байдуже тобі.
Озирнися на всі боки:
Пада камінь, б'ють потоки...
А у тебе, слимака,
Гарна хатка, — та ламка.
Тож вилазь ти на доріжку,
Витикай на голові
Дві свої антени-ріжки:
Вісті дальніх гір лови.
Гомін слухай на путі, —
І не будеш в самоті.

Малюнки Ю. КРИГИ

Х. ГЮЛЬНАЗАРЯН

У САДКУ

Малюнок Н. КОСТЕНКО

Батько копав землю в садку. На мить лопата зблискувала під сонячним промінням і знов занурювалася в землю.

Ара стежив за роботою. Тато копав так легко!

«Невже я не зможу копати?» — думав Ара.

— Кототе, як ти думаєш, зможу я копати? — спитав він. Котот не чув. Він саме стежив за курми, які клювали черв'яків, що виповзли з землі.

— Тату, можна мені копати землю? — спитав Ара.

— Ти ще малий, — відповів батько.

— Ні, не малий. Це лялька Цогік мала, а я вже великий, — заперечив Ара.

— Ні, Аро, це тобі буде важко.

— Еге, важко. Що тут важкого? Раз — і лопата йде в землю!

Батько засміявся:

— Ану, йди спробуй!

«Добре тобі казати «йди», — подумав Ара, — коли на дорозі лежать такі брили землі». Але він пішов. Якісь вони чудернацькі, ці брили. Здається, наче міцні, але як поставиш на них ногу — одразу розсипаються.

Ара став на велику брилу. Брила розсипалася.

— Ой, я впав! — гукнув він.

Котот радісно загавкав і побіг до нього. Йому здавалося, що Ара грається.

Підійшов батько.

— Отже, хочеш копати? — спитав він.

— Хочу! — твердо відповів Ара.

— Тоді бери лопату.

Ара спробував узяти лопату й не міг: було дуже важко. Батько сам підняв лопату й сказав:

— Ану стань на неї.

Ара, міцно тримаючись за ручку, став на лопату.

— Натискай, — сказав батько.

— Я ж натискаю, тату.

— Іде в землю?

— Ні, не йде.

— Бачиш, я ж казав — не зможеш. Це тяжка праця: щоб копати землю, треба бути дужим, а щоб бути дужим, треба вирости.

— Що ж мені робити? — засмутився Ара.

— Знайдемо для тебе роботу! — усміхаючись, сказав батько. — Он біля паркану стоїть відро. Бачиш?

— Бачу.

— У відрі вапняна вода й щітка. Вапняною водою треба пообмазувати стовбури яблунь, щоб не було гусені. Зумієш?

— Зумію! — зрадів Ара.

— Ну, починай!

— До якої височини обмазувати, тату?

— До височини твого носа. Та гляди ж, носа не обляпай!

Ара побіг до відра й почав ретельно обмазувати стовбур першої яблуні.

Котот гасав навколо, а хлопчик сердився на нього:

— Не заважай, Кототе! Це ж робота. Щоб працювати, треба бути дужим, а щоб бути дужим, треба вирости. Ти ще малий, Кототе!

ВІРМЕНСЬКІ ЗАГАДКИ

Без кінця, без краю нива,
Та на ній не вжати жнива:
Лиш каміння золоте
Уночі на ній росте.

(Небо і зорі)

Хоч ніг не має — біжить, гуляє;
Не має рота — а все ковтає.

(Ріка)

Що воно за дивна річ:
На гіллі маленька піч,
В ній, мов намистинки,
Жевріють жаринки.

(Гранат)

На одному на припоні
Табун коней. Що за коні?

(Виноградне гроно)

Перами сіють, очима збирають,
Розумом добре зерно пожинають.

(Письмо й читання)

Переклали з вірменської В. Кочевський, М. Пригара та О. Пархоменко.

Богдан ЧАЛИЙ *Малюнки В. ГРИГОР'ЄВА та К. ПОЛЯКОВОЇ*

БАРВІНОК І ВЕСНА

10.

Лис розсівся на канапі,
Перстеньки на кожній лапі,
Вже й забувся про пором.
Про найбільшу в світі драму
Строчить фототелеграму
Вічним гусячим пером.

«О, могутній Мухоморе,
Хто земний тебе поборе?
Низько б'ю тобі чолом.
Знай, Барвінок — у полоні.
Рве мотузку на ослоні.
Здавсь без бою, за столом!

Хто хитріший? На Барвінка,
Що забрьохався, мов свинка,
Поглядаю звисока!
Хочеш виміняти бранця? —
Шли ягницю чи баранця
Я на додачу — гусака.

А з Ромашкою — промашка.
Утекла від нас Ромашка.
Не дівча — козак Мамай.
Ну, до чого ж б'ється кріпко!
Пурхонула, мов куріпка.
Біля Кончі переймай!»

Тут і хлопчик звів очиці.
У ротку, як від гірчиці.
Спрага — випив би ріку!
Чи насправді, чи від зілля
Ніби знизу, з підземілля
Донеслось:
— Ку-ку-ріку!

Чарівний забутий голос...
Щось у серці розкололось...
Пригадались ліс і луг.
Знову лис наповнив чарку:
— Це... в моєму зоопарку
Голос пробує твій друг!

Ти ж юннат, поглянь будь ласка!
Не дурій, бо схопиш паска! —
І потяг Барвінка в льох.
Спалахнуло світло тьмяне:
— Як здоров'я, громадяни?
Всі живі? Ніхто не здох?

По кутках — залізні клітки.
Придививсь Барвінок — звідки?!
Поряд з Півнем — Їжачок.
Поряд з Білкою — Куріпка.
І в акваріумі рибка.
Далі — зайчик-сірячок.

Півень зойкнув: — Ку-ку ...рі-ку!
Порятуй мене, каліку!
— І мене! Мене! Мене!
Серце птаха і звіряти
Ніби вирвалось за грати, —
Щось принизливе, страшне!

Лисовин розреготався:
— Рятівник ваш сам попався!
Залишився без чобіт!
Вас ніхто не порятує,
З вас дружина приготує
І сніданок, і обід!

Мовив хлопчик: — Лисовине!
Весь твій рід ганебно згине,
Як проллєш невинну кров!
Хмикнув Лис, повів бровою:
— Ще того, хто з головою,
Дурень вік не поборов!

Спалахнув, як трут, Барвінок,
Вдарив ніжкою в простінок:
— Ще побачим, хто глупак!
На твоїй, хитрюго, шкурі
Навіть зайчики і кури
Танцюватимуть гопак!

Витяг Лис ножаку з піхов,
А вгорі, мов танк проїхав!
Заревло, як землетрус.
На гладкого Лисовина
Поплила землі лавина,
Обваливсь пудовий брус.

Так з ножем і ноги витяг
Той, хто жер батьків при дітях
І звіряток при батьках,
Кривдив птаство, рибок, звірів,
Бо в саму лиш підлість вірив,
Чим і славився в віках.

Дим і порох. Ось де сходці.
Швидше вибратися звідси!
Стогнуть брили кам'яні.
Розшукав Барвінок шпарку,
Довго ліз. Побачив хмарку
І Ромашку на коні.

Ой, Барвіночку Хрещатий!
Чи карати, чи прощати?
Дам напитися йому!
Звівши писка, наче дрюка,
Хекав стомлено Захрюка
Весь у куряві й диму.

Рохнув: — Ну, білоголова,
Я дотримав свого слова!
Лисів знищено барліг!
А тебе, чудне створіння,
І за пиво й за куріння
Відлупив би, коли б міг!

— Не сварись! — гукнув Барвінок, —
Там ще декілька тваринок
Під землею, у льоху.
Порятуй — напишуть казку,
Як давав Захрюка тряску,
Розламав тюрму лиху.

Вмить кабан пробив просвіток —
Розчинились двері кліток.
— Будьте вільні назавжди!
Пурх — за Півником Куріпка,
Не рвонула тільки рибка,
Бо не може без води.

Бранці крикнули: — Спасибі!
Повернули волю й рибі,
Дружно кинули в ріку.

Загорланив бравий Півень:
— Звеселю своїх царівен!
Мчу в курник. Ку-ку-рі-ку!

Посвітлішав і Захрюка:
— Заслужив ти, хлопче, бука
Та завбільшки із сосну!
Як збагнув свою помилку, —
Закидай печаль на гілку
Та прискорюй нам весну.

(Далі буде)

Бело ЮНГЕР

ЧОРНИШ

Казка

Малюнки А. ЖУКОВСЬКОГО

Одного осіннього дня, коли сідало сонце, у лісовій гущавині, на перехресті доріг, зустрілися вовк і собака.

— Здрастуй, Чорнишу! Здрастуй, друже! — лагідно привітався вовк.

— Здоровий будь, Сірий, — привітно відповів Чорниш.

— Не впізнати тебе, Чорнишу — Ти так змарнів, постарів, — співчутливо зауважив вовк, пильно зазираючи собаці в очі.

Чорниш з гідністю відповів:

— Постарів, це вірно. Проте ноги мої ще прудкі, а зуби гострі.

Чорниш звернув на стежку, яка вела до села. Вовк крутнув хвостом, мовляв, мені однаково, куди йти, і пішов разом з Чорнишем.

Йшли не поспішаючи. Вовк спочатку мовчав, а потім, наче ненароком, спитав:

— Ти все ще працюєш у старого пастуха?

— Працюю. Як же мені не працювати, коли він мій друг, він мене годує і любить...

Вовк вишкірився і посміхнувся:

— Що то за любов, коли ти за нікчемні харчі вартуєш і вдень і вночі. Хіба за таку вірну службу так платять?

Чорниш покосився на Сірого, але нічого не відповів.

Вовк вів далі:

— Пастух хитрий, ненажерливий, він усе життя обдурює тебе. Кинь краще його і ходімо зі мною до лісу.

Чорниш здивувався:

— А що мені робити в лісі?

— Як що? Нічого не треба робити. Житимеш, як схочеш: як птах у повітрі, як риба у воді. Спати захочеш — лягай і спи, ніхто тебе не турбуватиме. Схочеш їсти — їж скільки завгодно. А їжа у лісі сам знаєш яка: не смажена, не варена — справжня свіжина.

Чорниш замислився. Не вперше чув він спокусливі слова про вільне лісове життя, про волю. Про це розказували йому і ведмідь, і лисиця, і ще хтось, але хто — вже не пам'ятав. Чорниш потягнув носом — запахло житлом: село вже близько. І він сказав Сірому:

— У лісі, мабуть, хороше. Але ж я не вовк, а собака, і моє місце біля людини.

А вовк знову за своє:

— Що з того, що ти собака? Адже у сиву давнину ми були рідними братами.

— Як, братами? — поцікавився Чорниш.

— Твій прадід теж був вовком. Людина приручила його, і він став собакою.

— Я цього не знав, — відверто признався Чорниш і вперше в житті подумав, що від вовка не так уже й погано тхне.

Сірий, ідучи поруч з Чорнишем, підвів голову й побачив, як у повітрі крутиться жовте березове листя і стомлено лягає на мокру від дощу землю. І тоді він подумав, що давно вже не їв досхочу, давно не ласував ягнятиною, до якої був такий охочий. Він ще раз сказав собаці:

— Давай, Чорнишу, жити в мирі і дружбі. Кидай свого пастуха і живи з на-

ми. Відтепер я буду тобі за брата.

І Чорниш відповів:

— Гаразд, я піду від Людини.

На околиці села «брати» зупинилися. Сірий спитав Чорниша:

— Чия це хата скраю?

— Мого хазяїна.

Стара дерев'яна пастухова хата була огороджена тином. У дворі кувікали рожеві свині, тинялася корова, під ногами якої сновигали кури й качки.

та задоволений і, по-вовчи посміхнувшись, кивнув собаці:

— Пішли!

Назад ішли знайомою вже стежкою. Йшли довго і чомусь мовчали. Наблизившись до свого лігва, Вовк глухо прохрипів:

— Тут і житимеш.

А сам ліг і заснув.

Чорниш умостився поруч, поклав морду на передні лапи і подумав: з завтрашнього дня він почне нове щасливе життя. Він

— А де вівці твого хазяїна? — поцікавився вовк, заглядаючи у двір.

Чорниш пояснив:

— У вівчарні, бачиш, онде відкриті двері? Там і вівці, і ягнята.

Коли почало смеркатися, Сірий сказав Чорнишу:

— Доведи мені свою вірність: дозволь поласувати ягнятинкою. А потім вже ми підемо в ліс.

Чорниш, не подумавши, відповів:

— Раз ти тепер мені брат, то йди і їж на здоров'я. Я тобі не заважатиму.

Вовк пішов. Невдовзі повернувся ситий

вільний! Він визволився від Людини, від служби, і тепер сам собі хазяїн. Тільки він устиг про це подумати, як з-за дерева з'явилися два вовки. Вони кинулися на собаку.

Чорниш скочив і відчайдушно закричав:

— Я ваш брат! Я ваш брат!

Сірий прокинувся, побачив, як брати вчепилися у Чорниша й потягли в кущі. Він смачно позіхнув, повернувся на другий бік і знову захропів.

Переклала з російської І. Лимонова

НА МАРШРУТІ «ЗІРОЧКА»

Подивіться, друзі, уважно на наші знімки і скажіть, чи сподобалися вони вам?

— Дуже сподобалися, — скажете ви, — але щось подібне вже друкувалося у журналі.

Так, ви не помилилися. Подібні роботи ми вміщували у «Клубі жовтенят». То були зразки, за якими жовтенята мали виготовити іграшки і печиво.

А на нашому фото ви бачите вироби, що їх виготовили жовтенята клубу «Зірочка» для малят свого дитсадка.

«Ми, жовтенята клубу «Зірочка»,— пишуть нам із Свеського Будинку піонерів,— взяли шефство над дитячим садком Насосного заводу і з великою охотою працюємо з малюками».

Що це саме так, свідчить альбом і саморобки, які надіслали нам із Свеси. Давайте разом перегорнемо кілька його сторінок. Ось ми бачимо «фабрику іграшок» і жовтенят, які з малюками щось майструють. Є тут гнучкий кольоровий дріт, пластилін, жолуді і різний інструмент.

На другому фото дівчата вишивають закладки для книжок. Дуже красиві закладки зробили Люда Кондратенко, Свєта Фокіна, Наталя Кривцун, Олена Зимовець і Оля Двалішвілі.

А тепер уявіть собі таку картину: за святковим столом сидять малюки, а жовтенята пригощають їх різними ласощами. Дуже смачно! Чи не так?

Печиво справді смачне. Ми його теж куштували, бо жовтенята надіслали таке саме й до редакції. Шкода, що ми не можемо пригостити ним і вас.

У відповідь на наше друге завдання надійшло чимало робіт і з інших місць республіки. От, скажімо, учні 3-го класу Неполоківської школи Кіцманського району надіслали посилку з різними іграшками. Найбільше нам сподобалися моделі літака і крейсера «Аврора». Такі іграшки подарували вихованцям дитячого садка жовтенята.

Третьокласники Комарівської школи Теплицького району підготували для дошкільників виставу «Зайко-зазнайко», а для виступу малят зробили з цупкого паперу оригінальні костюми: яскраві спідниччки, блузки, різноманітні капелюшки. Малюкам усе дуже сподобалося.

Виявляється, жовтенята можуть багато чого зробити для своїх молодших товаришів. Розкажіть нам, як ви допомагаєте малятам? Що цікавого зробили ви на маршруті «Зірочка»?

УРОК СЬОМИЙ

Яка приємна зустріч! Здрастуйте, радий вас бачити!

Сьогодні ми будемо говорити про магніти. Ви, звичайно, вже зустрічалися з залізними підківками, які притягують гвіздки, пера, гудзики? Так от, повинен вам сказати, що цей самий магнетизм, це притягання існує не тільки в залізі, але іноді і... в носі. Так, так. Ось один випадок, який стався зі мною.

В дитинстві у мене був магнітний ніс. Але він притягав не гвіздки, не пера, не ножі й виделки, а... пальці, мої власні пальці. Ранком я завжди прокидався з пальцями у носі. А вдень мені треба було докласти великих зусиль, щоб утриматися від цього, тому що якась таємнича сила тягнула пальці в ніс. Одного разу я навіть постраждав від цього і осоромився на все місто. А сталося ось що.

Стояв я якось на тролейбусній зупинці, обійнявши правою рукою ліхтарного стовпа. Тролейбуса все не було і не було. Я й не помітив, як почав діяти мій магнітний ніс і втягнув у себе вказівний палець правої руки, саме тієї руки, що обхопила стовп. І сталося неймовірне: я повис на стовпі наче замок, який тричі замкнули ключем. Хоч я й викручувався, звільнитися ніяк не міг. Магніт притягнув намертво. Пройшло вже десять тролейбусів, а я все стояв, обнявши стовпа. Відтягували мене від нього шість міліціонерів, два двірники і чотири борці. Але нічого не допомогло. Врятував мене самоскид на сто двадцять кінських сил. Він зачепив мене ззаду за пояс, дав повний газ і... вирвав стовп. А вже потім цей стовп витягнули у мене з-під руки. Між іншим, мій ніс відпустив пальця лише тоді, коли до нього доторкнулася носова хусточка. От!.. І я зрозумів: ніс — не футляр для пальця, а орган дихання і орган нюху. За допомогою носа ми дихаємо і відчуваємо запахи квітів і тістечок.

1. Де б ти не був, спілкуйся з носом за допомогою чистої носової хусточки, а не пальців.

2. Взагалі не чіпай руками носа, це негарно і неприємно для присутніх.

А ще про руки.

3. Старайся не махати руками, як млин крильми, і не тримай їх без потреби в кишенях.

Спасибі за увагу.
До нових зустрічей.

Професор **МАКІВКА**

НЕМА ПРИПОВІДКИ БЕЗ ПРАВДИ

Бджола мала, а й та працює.

Стук, грюк, аби з рук.

Хоч гірше, аби інше.

Дівка заплетена, а хата не метена.

ДВАНАДЦЯТЬ СИНІВ-МОЛОДЦІВ

Липень

От виходить і брат сьомий — сонцелюб відомий. Усім щиро всміхається та липою пишається: «Ой людоньки, зупиніться, на липоньку подивіться! Це я її заквітчав, в сонця барви позичав. Того ж вона така славна, того й липнем звусь я здавна». А сонечко припіка. Всіх запрошує ріка: «В мене хвилі, далебі, прохолодні, голубі. Поздоровшаєте враз, як скупаєтесь хоч раз». Глянув Липень — недалечко розцвіла у полі гречка. Білі хвилі розливає, бджіл до себе зазиває — гарний буде урожай. І до себе кличе гай: «Ходіть, люди на гостину, ходіть любі, по малину. Наберете камениці, і чорниці, і брусниці. Між берез, осик, дубів назбираєте грибів. «Тихо, тихо зараз в гаї — змовкло птаство, не співає. А коники не мовчать, у траві сюрчать, сюрчать. Та ще жайвір не вгаває, у брязкальця вибиває. Все полечко золотиться, зріє жито і пшениця — повний колос нахиляють, на комбайна виглядають. Аж він іде, аж він гуде. Його Липень уже веде. В Липня ще одна турбота. «Піду, — каже, — до болота. У заростi подивлюся, як там качки, як там гуси. Вони зараз всі линяють і, сердеги, не літають». Хто це сопе, хто це хропе, влітку спати вклався? О цій порі, в темній норі ховрашок сховався. Каже Липень: «Пора й мені іти спочивати. Та й час уже заступати і восьмому брату».

Малюнки В. ГОНЧАРОВА

Діти! Позмагайтесь між собою: хто за малюнками складе найкраще оповідання.

«Нові пригоди Карлсона, що живе на даху» — це третя книжка відомої шведської письменниці Астрід Ліндгрен про двох щирих друзів — хлопчика Малого і Карлсона.

Нова книжка Астрід Ліндгрен теж вам сподобається. В ній оповідається, як одного літнього ранку місцева газета повідомила про те, що над дахами Стокгольма з'явився шпигун на летючому апараті, схожому на барильце. Ті, хто читав про Карлсона дві попередні книжечки, вже догадалися, що то був ніякий не шпигун, а товстенький дядечко з пропелером на спині, страшенний крутій і витівник. Незважаючи на те, що Карлсон весь час хитрував, щоб видурити у Малого іграшки і ласощі, Малий самовіддано любив його і оберігав. Адже легковажний Карлсон щомиті міг потрапити в будь-яку халепу!

Погляньте на обкладинку книжки. Бачите — це Карлсон з газетою в руках кружляє по кімнаті Малого. Правда ж, кумедний чоловічок! Неодмінно прочитайте цю книжку. Посмієтесь досхочу і полюбите Карлсона та Малого.

Обкладинка **Ю. Криги.**

Макет **М. Компанця.**

РЕДКОЛЕГІЯ: Т. І. **Волгіна, К. К. Гриб, В. М. Григор'єв, Н. Л. Забіла, О. Д. Іваненко, О. І. Пархоменко, М. А. Пригара, Б. Й. Чалий** (головний редактор), **Ю. П. Чеповецький.**

Відповідальний секретар **І. В. Лимонова.**

Художній редактор **Г. Г. Сокиринська.**
Технічний редактор **Г. О. Машуренко.**
Коректор **І. С. Завістовська.**

«Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке). Видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь». Рік видання сорок четвертий. Виходить раз на місяць. Рукописи не повертаються. Адреса редакції: Київ, Пушкінська, 28. Тел. 25-01-75, 24-13-97.

Здано до набору 5. V. 1971 р. Підписано до друку 31. V. 1971 р. Формат паперу 60×90 1/8. Фіз. друк. арк. 3. Умовно-друк. арк. 3. Обліково видавн. арк. 3,59. Тираж 560 000. Зам. 02417.

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.

Індекс 74022

Ціна 10 коп.